

LÆREPLAN

Børnehuset Skovshoved

Afd. Nordlyset,
Korsgårdsvej 5,
2920 Charlottenlund

Afd. Lanternen,
Strandvejen 34,
2930 Klampenborg

Udfærdiget november 2021

Indhold

LÆREPLAN	1
PÆDAGOGISK GRUNDLAG	3
ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN	4
BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER	4
BØRNS LEG	5
DET BREDE DANNELSES- OG LÆRINGSSYN	5
BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER	6
FORÆLDRESAMARBEJDE	6
SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN	7
DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	8
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	9
SOCIAL UDVIKLING	9
KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	10
KOMMUNIKATION OG SPROG	11
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	12
NATUR, UDELIV OG SCIENCE	13
ØVRIGE ELEMENTER	14
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	14
SAMSPIL OG RELATIONER	15
EVALUERING	16
INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE	16

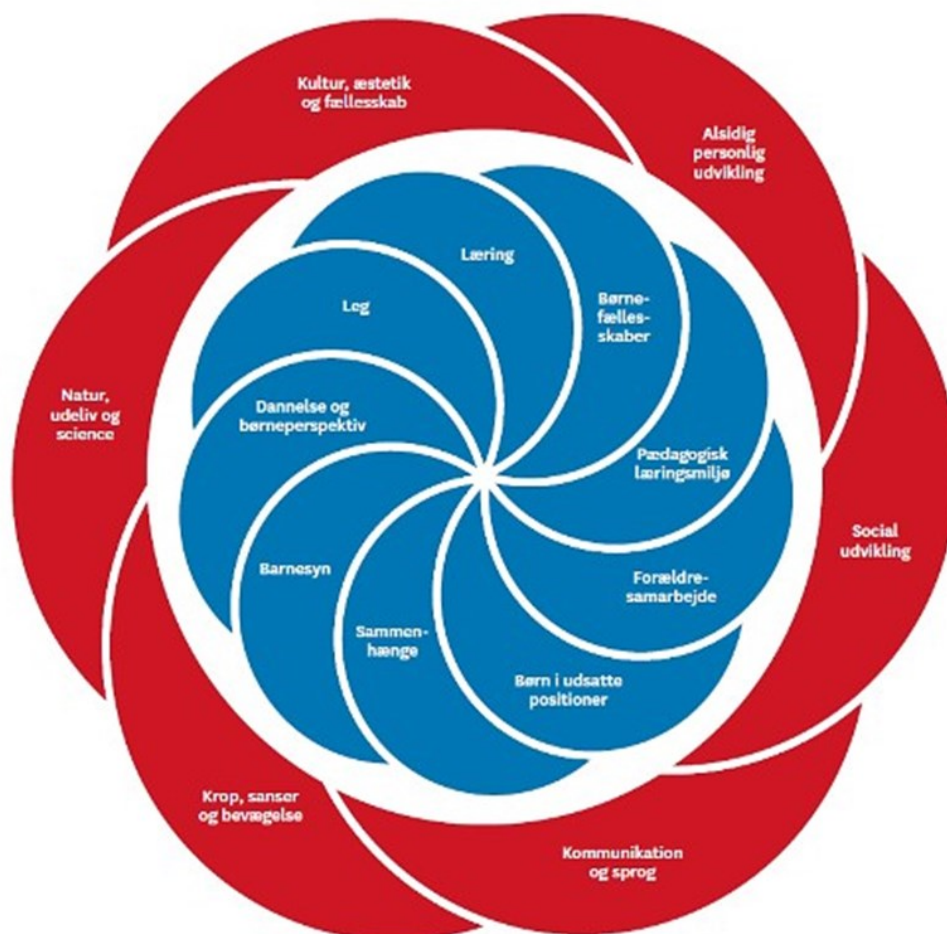

PÆDAGOGISK GRUNDLAG

Vores pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan, illustreret ved "blomsten" herunder. Det pædagogiske grundlag (de blå felter) består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. Nogle elementer i form af eksempelvis barnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer såsom eksempelvis forældresamarbejdet og arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end i andre.

I det følgende kan I læse hvordan vi i Børnehuset Skovshoved arbejder med det fælles pædagogiske grundlag. Under beskrivelsen af hvert element er der først en mere generel beskrivelse, og derefter en konkret beskrivelse af hvordan vi arbejder med det hos os.

Den styrkede pædagogiske læreplan Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN

Vi skal etablere et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. Det er desuden et krav, at vi skaber et læringsmiljø hen over hele dagen.

Vi har to dejlige huse, og et personale der arbejder engageret og skaber god stemning. Det har stor betydning for børnenes udvikling og lyst til at deltage, lære og bidrage, at de voksne skaber tryghed og glæde i hverdagen. Den pædagogiske hverdag i husene afspejler en grundlæggende forståelse af, at der finder læring sted for børnene i alle hverdagssituationer, fra børnene kommer om morgenen til de bliver hentet igen om eftermiddagen. Det er vigtigt at vi har blik for og udnytter de læringspotentialer, der ligger i de forskellige aktiviteter og rutiner og at vi samtidig er opmærksomme på de udfordringer og den læring, der knytter sig til overgangene mellem de forskellige aktiviteter og rutiner.

Læringsmiljøet hos os er præget af forskellige indretninger og rum som tilgodeser forskellige typer af aktiviteter. Vi ser indretning og pædagogiske læringsmiljøer som en «ekstra pædagog», dette kommer indretningsmæssigt til udtryk med de små «hjørner» til forskellige aktiviteter. Børnene er i årgangsoptagne grupper, og læringsmiljøerne er differentierede ved at rummene er indrettet efter børnenes forskellige udviklingsmæssige behov og interesser. Vi er nysgerrige på børnenes perspektiver, og deres bevæggrunde for at gøre som de gør. I den pædagogiske praksis arbejdes med børnenes spor. Sporene afspejler børnenes tanker, motivationer og følelser – altså alt der har betydning for dem. Vi er mere optaget af processer end produkter, da vi tror på, at børn lærer allerbedst når deres indsats tillægges betydning, fremfor deres præstation.

BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER

Børnesynet i danske dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Pædagogiske læringsmiljøer skal derfor inddrage børneperspektiver, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb. Barnets liv her og nu er vigtigt, og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse handler bl.a. om, hvad der optager dem, og hvad der kan give dem et godt børneliv i dagtilbuddet. At inddrage børneperspektiver vil sige at skabe sig et generelt indtryk af børnenes mange oplevelser i, forståelser af og holdninger til dagtilbuddet som afsæt for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnenes perspektiver udgør en helt central og unik feedback i arbejdet med at skabe et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

I Børnehuset Skovshoved tager børnesynet udgangspunkt i at barnet er et unikt og stærkt lille menneske, der både alene og sammen med andre bidrager med kompetencer, nysgerrighed, opfindsomhed, skabertrang og viden for at blive klogere og skabe ny viden. Vi udfordrer børnene til at tænke både individuelt og kollektivt, og vi understøtter demokratiske processer. Vi ønsker at stimulere de sider af børnene, der handler om at være et socialt væsen i fællesskab. Vi tror på, at det er gennem det at lære sine følelser at kende, og møde anerkendelse for den man er, at man skaber den vigtige identitetsopbyggelse. Vores opgave tager afsæt i at være anerkendende, at være understøttende og nærværende voksne, og møde børnene i deres nærmeste udviklingszone. Vi har fokus på at skabe rammer hvor barnet kan være aktivt deltagende i aktiviteten og at vi giver plads til udfoldelse af barnets tanker og bidrag til udvidelse af en aktivitet.

Børnene vokser af medbestemmelse og selvstændighed, og vores pædagogiske praksis understøtter børnenes nysgerrighed, lyst og mod til at ville prøve kræfter med nye og til tider ukendte oplevelser. Vi vil gerne ruste børnene til livet og fremtiden, og vi tror på, at det gør vi bedst ved at møde dem som nærværende voksne, der også tør stille krav til børnene. Vi skal understøtte børnenes bidrag fra de er helt små, og give dem oplevelsen af at de har betydning og medansvar. Vores krav til børnene og deres medansvar skal naturligvis forstås i en alderssvarende ramme, og det kan altid bero på en individuel differentiering. Men grundlæggende tror vi på, at børn udfolder deres naturlige appetit på livet bedst, når de også får en oplevelse af at mestre det.

BØRNS LEG

Leg har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skabes på børnenes præmisser og fremmer bl.a. deres fantasi, fordybelse og nysgerrighed. Det pædagogiske personale skal sikre, at der er rum og tid til legen. Nogle gange skal legen rammesættes og understøttes af det pædagogiske personale, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for hele børnegruppen.

Legen danner grundlag for fantasi og udvikling af kreativitet for børnene, og legens væsen er fri og lystbetonet. Vi arbejder bevidst med det fysiske læringsmiljø, således at det bedst muligt understøtter børnenes leg. Ligesom vi er opmærksomme på om alle børn er en del af et legefællesskab, og på hvordan legefællesskaberne udvikler sig. Vi griber naturligvis ind, hvis der er brug for det, og rammesætter legen. I legen bearbejdes følelser og oplevelser, der har gjort indtryk, og barnet vil gennem legen integrere og fordøje sine indtryk. I legen tilegner barnet sig også nye færdigheder - at lege er at lære. Børnene efterligner først og fremmest far, mor og søskende i de mange rollelege, men også andre mennesker i deres nærhed efterlignes. Nye færdigheder integreres i legen, hvor de gentages igen og igen. Det er igennem legen, barnet socialiseres og udvikler venskaber.

Vi respekterer børnenes selvorganiserede leg, men reflekterer også over hvordan vi kan udvikle den - det kan eksempelvis være ved at den voksne deltager aktivt, eller via et tilbud om rekvisitter der kan understøtte legen. Vi oplever at legen har stor betydning og er omdrejningspunkt i mange dagligdags aktiviteter og for skabelsen af relationer til de andre børn. I legen bliver man til som person for sig selv og andre, og man udvikler den symbolske og abstrakte tænkning, og sin egen identitet. Der finder meget selvregulering sted i legen, da børnene skal kunne styre egne behov og finde de fælles behov i legen, hvilket forudsætter rammer hvor stemningen giver plads til udfoldelse og afprøvelse for børnene.

DET BREDE DANNELSES- OG LÆRINGSSYN

Legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i. Læringsprocesserne understøttes, når man følger børnenes undren og nysgerrighed, bygger videre på deres spontane interesse og skaber et udfordrende og alsidigt pædagogisk læringsmiljø. Det sker, når børnene leger og udforsker, i børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter, i lege og i rutinesituationer samt i samspillet med andre. Begrebet dannelse refererer til en dybere form for læring (udvikling), hvor børnene forankrer viden og værdier i deres personlighed som en rettesnor for, hvordan de handler i verden som hensynsfulde, kritiske og demokratiske mennesker.

I Børnehuset Skovshoved er udgangspunktet for børnenes læringsprocesser den legende tilgang, men også at personalet er sig bevidst om deres position som rollemodeller for børnene. Vi er optaget af at alle børn oplever sig betydningsfulde i de fællesskaber de indgår i, og at børnenes stemmer/bidrag inddrages i hverdagen og i vores pædagogiske temaarbejde og aktiviteter. Vi vægter den almene dannelse højt, og det handler først og fremmest om at lære barnet de kulturelle koder, der eksisterer når man indgår i sociale sammenhænge. Vi har fokus på at respektere og drage omsorg for barnets muligheder og positive udvikling, så de kan lære at drage omsorg for andre. Vores grundlæggende perspektiv tager afsæt i en forståelse af at barnet er født med potentiale, og at det fra fødsel er i stand til at indgå i relationer til andre mennesker og knytte sig til omsorgspersoner. Ved at se barnets forskellige måder at lære på kan vi tilbyde forskellige læringsmiljøer med mulighed for at lære med øjne, ører, krop og følelser. Som pædagogiske personale er vi opmærksomme på vores position i forhold til barnet, og vi bestræber os på altid at være nærværende, vise empati og møde barnet hvor det er, og har behov for at blive set.

Hos os opfordres børnene til at undre sig og skabe egne hypoteser, som de må afprøve og efterfølgende bearbejde via alsidige udtryksformer fx billedsprog, drama, musik, matematik, talesprog, skriftsprog, bevægelse. En del af materialerne er tilgængelige for børnene, så de kan eksperimentere, uden at de behøver bede om hjælp eller tilladelse fra voksne. Lys og æstetik er betydningsfulde elementer i både indretning og i læreprocesserne. Opfattelsen af viden som noget børnene aktivt skaber og konstruerer i samarbejde med andre, forudsætter et professionelt ansvar, som på den ene side bygger på dialog og kommunikation med børn, forældre og andre parter, og på den anden side en selviagttagende og reflekterende holdning. Vi skal skabe lyst hos børnene til at gå på opdagelse, og støtte barnet i deres skabertrang. Derfor er det at kunne lytte til barnets mange udtryk og dokumentere disse centralt for os, ligesom det er grundlæggende vigtigt at knytte børnene sammen i fællesskabet, og med det omgivende samfund.

BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER

Børn leger, lærer og dannes i børnefællesskaber, og deres relationer til hinanden er afgørende. Det pædagogiske personale skaber rammerne for, at alle børn med deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig som en del af børnefællesskaberne. Særligt for børn i udsatte positioner handler det om, at de bliver mødt med positive forventninger og oplever mestring, samt at sikre, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. Kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø gør en forskel for børn i almindelighed, og særligt for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet. Forældrene har et medansvar for at understøtte velfungerende børnefællesskaber både i og uden for institutionen.

I vores pædagogiske praksis kommer ovenstående eksempelvis til udtryk ved vores grundholdning om, at alle børn har betydning for fællesskabet, og at det er i orden at vi bidrager forskelligt til fællesskabet. Vi forsøger at tilrettelægge aktiviteter og skabe rammer, der tilbyder deltagelsesmuligheder for alle børn. Vi målretter pædagogiske rammer for aktiviteter og lege, så børn, som har brug for at blive støttet til at blive en del af fællesskaberne, får de bedste betingelser og muligheder. I vores pædagogiske praksis har vi øje for de børn, som i kortere og længere perioder befinder sig uden for børnefællesskabet, og vi er opmærksomme på om de fællesskaber børnene indgår selvorganiseret i, er konstruktive fællesskaber.

Vi arbejder bevidst med Fri For Mobberi, som understøtter børnefællesskabet, skaber mod, tolerance og forebygger mobning. Vi har organiseret stue/team møder, hvor vi skaber dialog omkring det enkelte barn og de fællesskaber de enkelte børn indgår i. Derigennem sikrer vi, at barnet bliver set og forstået af alle, og at vi får sat tiltag i gang for at hjælpe barnet. Vi opfordrer forældrene til at lave legeaftaler på kryds og tværs af børnegruppen, da det styrker fællesskabet. Der er evidens for, at børn der kan indgå mange forskelligartede sociale relationer og sammenhænge, klarer sig bedre senere i livet. Vi afholder sociale arrangementer som understøtter fællesskabet på kryds og tværs.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst. At inddrage forældrene som aktive medspillere er en del af kernen i det pædagogiske arbejde med at sikre børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forældresamarbejdet skal rumme en dialog om, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan fremme, at barnet trives, lærer og udvikler sig, og hvordan samarbejdet kan understøtte børnefællesskabet. Det daglige samarbejde baserer sig på tillid, på den enkelte families behov og på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

I Børnehuset Skovshoved bestræber vi os på at tage ansvar for gode relationer, og indgå i et godt samarbejde med forældrene. Den måde vi taler sammen på og den måde vi møder hinanden på, har stor betydning for børnenes hverdag. De voksnes kommunikation ses, høres og opleves af børnene og påvirker børnenes indbyrdes kommunikation og relationer, samt deres oplevelse af at være hos os. Når forældrene er trygge ved børnehaven, glider denne følelse ned i barnet, og barnet vil meget hurtigt vokse ind i børnehaven åbent og tillidsfuldt. Vi ønsker, at forældrene betragter os som samarbejdspartnere og bruger os til både store og små spørgsmål vedrørende barnet. Med det indgående kendskab vi får til børnene, bliver vi vigtige personer i deres barndom.

Forældrene i Børnehuset Skovshoved udviser stort engagement og involvering, og det har stor betydning for børnenes oplevelse af sammenhæng mellem hjemmet og os. Det sociale sammenhold styrkes, fordi forældrene bakker op om det arbejde og de aktiviteter, der finder sted hos os. Det er i samarbejdet med forældrene at børnene får omsorg og understøttes i dets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den ene halvdel af barnets barndom tilbringes i børnehaven. Hele personlighedsdannelsen sker i disse vigtige år. Vi skal føje barnets to verdener sammen, børnehaven og hjemmet, til en helhed for barnet. Samarbejdet bidrager til, at barnet får en god og tryk opvækst.

SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN

Barnet oplever mange overgange i sine første leveår. Både de store overgange, når det begynder i dagtilbud og senere i skole, og de mindre, daglige overgange, når barnet fx bliver afleveret om morgenen eller går fra én aktivitet til en anden. I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet. Det pædagogiske læringsmiljø skal organiseres, så børnene oplever sammenhæng på tværs af overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole/GFO. At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og GFO. Ved at sikre gode overgange dannes der grundlag for, at barnet deltager, trives og lærer i det nye pædagogiske læringsmiljø. Særligt for overgangen til skole og GFO gælder det, at det pædagogiske læringsmiljø i børnenes sidste år i dagtilbuddet skal understøtte en god skolestart ved bl.a. at styrke børnenes sociale kompetencer, selvværd, lyst til at lære og mod på at forsøge.

Når vi modtager børn fra hjem til dagtilbud, har vi særligt fokus hvad det er for et barn og familie, vi skal til at etablere relation og opbygge gensidig tillid med. En opstart varierer tidsmæssigt, da det fx er afhængigt af om det er et vuggestuebarn eller børnehavebarn. Det er vigtigt at planlægge forløbet i tæt samarbejde med forældrene, idet vi mener at kimen til et godt samarbejde og en god overgang blandt andet starter med, at vi kender til hinandens forudsætninger – både hjemme og hos os. Overgangen fra vuggestuen til børnehaven er også vigtig. Vi arbejder målrettet med at gøre overgangen så genkendelig og glidende for barnet som muligt, ved at de børn der skal starte i børnehaven, kommer på besøg i ugerne op til startdato. I hovedreglen rykker børn gerne sammen med nogle kammerater, så de er sammen i overgangen.

I overgangen fra børnehaven til skole samarbejder vi i det lokale netværk omkring skolestart for børnene ved at mødes på tværs, laver aktiviteter på tværs af dagtilbud og besøger en skole. Vi arbejder målrettet med at støtte det enkelte barn i fællesskabet på tværs af køn, etnicitet og alder. Det særlige ved dette forløb drejer sig i høj grad om at alle kommende skolebørn møder børn fra andre dagtilbud, end det de selv kommer fra. Som barn får man lov til at afprøve et større fællesskab og møde andre børn, man ikke kender fra sin hverdag. Vi har fokus på børnenes eget værd og selvforståelse og skaber aktiviteter der understøtter børnene i at mærke sig selv og eksempelvis kunne sige fra ved konflikter. Vi arbejder med øget selvstændighed og kunne honorere flere og komplekse krav i fællesskabet.

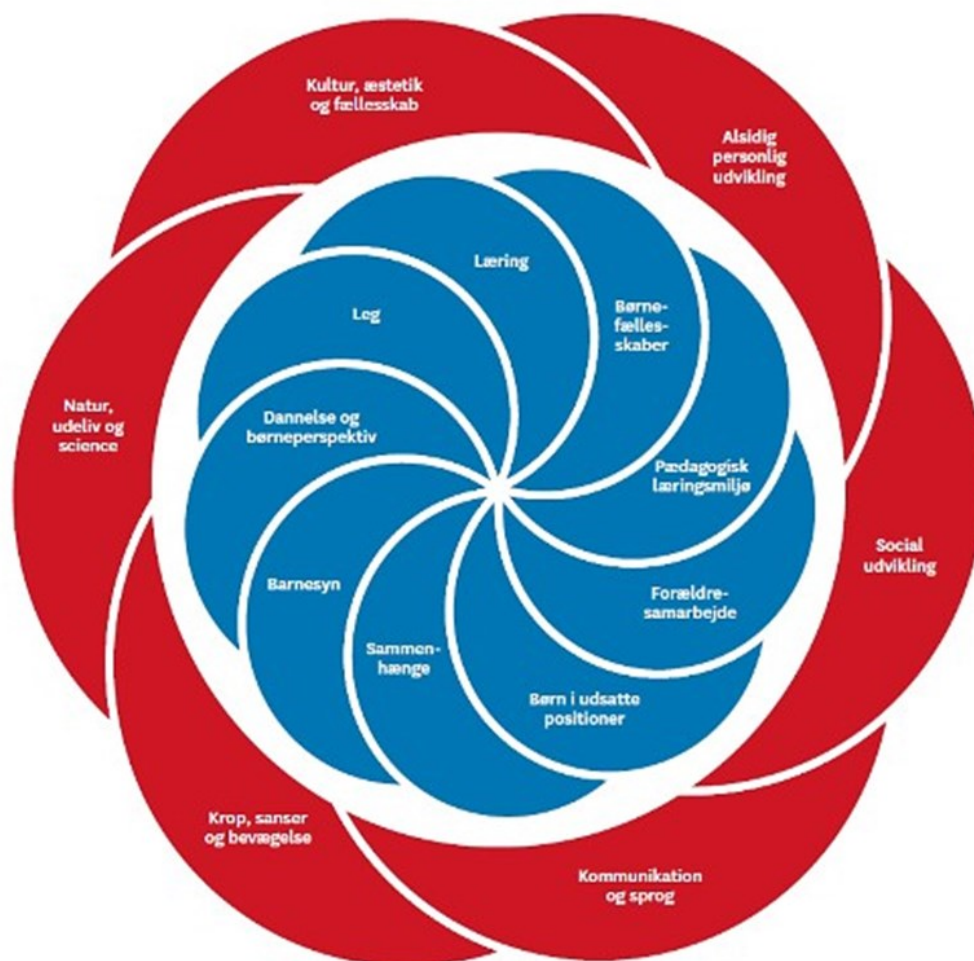

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Udover det pædagogiske grundlag består den pædagogiske læreplan af seks læreplanstemaer (de røde felter i "blomsten"), som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring. Der er fastsat en indholdsbeskrivelse for hvert læreplanstema, som beskriver de overordnede elementer, som ligger i det enkelte læreplanstema. Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. De to pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Et læreplanstema skal altid ses i sammenhæng med det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer.

Herunder kan I læse en introduktion til hvert læreplanstema, samt hvordan vi i Børnehuset Skovshoved arbejder med de seks læreplanstemaer via nogle helt konkrete eksempler og refleksioner fra personalet, som illustrerer temaarbejdet i vores huse. Vi arbejder herudover i selvvalgte temaer hen over året med fokus på børnenes interesser og spor. Disse temaer kan være inden for et enkelt eller flere læreplanstemaer, og kan være emner som fx dyr, årstider, eventyr.

Den styrkede pædagogiske læreplan Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling er

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Børnehuset Skovshoved arbejder vi med børnenes alsidige personlige udvikling, ved:

Eks.: En gruppe er på tur i skoven og samler pinde. Pædagogen siger til børnene, at nu skal de hjem og male pindene. Hvortil et af børnene udbryster; "vi skal hjem og male *med* pindene". Pædagogen vælger da at følge barnets spor, og de går hjem og maler billeder med pindene som pensler, i stedet for at male på pindene som den oprindelige plan var.

Refleksion: Her starter pædagogen ud med en pædagogisk styret aktivitet, men ændrer sporet og gør den voksenstyrede aktivitet til en børneinspireret aktivitet. Her er hun med til at bidrage til barnets alsidige personlige udvikling og understøtter dets selvtillid og selvværd, og danner basis for barnets mod til fortsat at engagere sig i aktiviteter og fællesskab.

Et andet eks.: Vi arbejder med at udvikle det enkelte barns nysgerrighed og gåpåmod. Det gør vi fx ved at arbejde med børnenes selvhjulpethed i vuggestuen i forhold til at tage tøj af og på. Denne proces indeholder både et barn/barn og et voksen/barn forhold. Hos de mindste opmuntrer vi fx til at tage strømper på. I takt med at børnene bliver større støtter vi dem i at udvikle deres selvstændighed og mestring. Vi arbejder også med at støtte børnene i at hjælpe hinanden ved at opfordre børnene til at give hinanden en hånd med fx jakken, når den driller for et af børnene.

Refleksion: Vi ønsker at gøre børnene modige og få dem til at prøve sig frem med nye opgaver, som kan være vanskelige for børnene. Når børnene oplever at mestre nye opgaver, får de tillid til egne evner, som de også giver videre til de andre børn. Vi sikrer en tryk proces for børnene, og derved styrkes også tilknytningen mellem børnene.

SOCIAL UDVIKLING

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre børn og voksne udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Her hos os lægger vi stor vægt på vores relations-arbejde med børnene og har stort fokus på børnenes sociale omgangsform og tone. Vi støtter dem i at udvikle sig gennem leg og forskellige omgangsformer, og hjælper dem til at udvikle en evne til at forhandle, indgå kompromisser, løse konflikter og afstemme med hinanden i legerelationer. Vi skifter mellem at vejlede børnene og at holde os i baggrunden og observere udviklingen.

Eks.: Fire børn leger "mor, far og børn". Det ene barn får rollen som lillebror, hvilket han ikke har lyst til. Han udtrykker sin frustration over ikke at måtte være storebror, og de får snakket om det at der nok godt alligevel kan være plads til en storebror i legen. Pædagogen observerer denne legesituation, men interagerer ikke med børnene, fordi af sig selv lytter til hinanden og lykkes med at finde et kompromis.

Refleksion: Pædagogens valg med at være tilbageholdende med sin indblanding bygger på dennes ønske om at se hvorvidt børnene selv kan løse udfordringer og finde et kompromis som kan understøtte alle børnenes lyst til at deltage i legen, og deres oplevelse af mestring selvom noget er lidt frustrerende og udfordrende.

Et andet eks.: 3 børn sidder sammen med en voksen og lægger puslespil. Børnene er knapt 3 år og gode venner. Det ene barn bliver færdig med sit puslespil og vil gerne bytte med sin sidekammerat. Det er sidekammeraten ikke klar til og holder fast i sit puslespil. Barnet kradser sidekammeraten på kinden. Den voksne trøster barnet, der er blevet revet og taler med det andet barn om, at det gør ondt at blive revet og spørger om barnet ind til, om barnet kan se, at sidekammeraten er blevet ked af det. Sammen trøster de det barn, der er blevet revet.

Refleksion: Den voksne sætter fokus på de andre børns følelser og støtter derved den begyndende empati hos børnene. Den voksne skælder ikke ud, fordi det kun øger frustrationsniveauet. Det styrker børnenes fællesskab, at barnet hjælper til med at trøste.

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi arbejder meget med æstetik, genbrugsmaterialer og arbejder med fællesskaber gennem kreative processer. Vi læser bøger der har kulturel betydning, f.eks. H.C. Andersen. Vores institutioner er præget af mange forskellige funktioner, hvor vi arbejder med forskellige udtryk. Vi arbejder med fokus på

forskelligheder på mange forskellige niveauer, der går fra Ulandsuger, hvor børnene får viden om, at andre mennesker lever anderledes end vi gør i Danmark. Vi arbejder også med forskelligheder ved at servere mad fra forskellige kulturer for børnene. Derudover er Børnehuset Skovshoved en institution med mange gamle traditioner, som vi værner om.

Eks.: En gruppe har i øjeblikket fokus på at læse H.C. Andersens samlede værker, efter børnenes interesse og snakker med børnene om etik og kultur, på børneniveau.

Refleksion: Pædagogen følger børnenes spor ved at lytte til børnenes interesse for eventyrene. Et videre trin kunne være at lave et krea-projekt ud fra børnenes fantasi og oplevelse af eventyrene.

Eks.: Gennem hele året er der mange forskellige traditioner, som hvert år gennemføres til glæde for børn, personale og forældre. Det er fx Lucia, Lanterneoptog, Remida, sommerfester, påske og julefrokoster, fastelavn, bruncharrangementer med forældre og børn mm.

Refleksion: Vores traditioner er med til at binde os sammen og styrke vores fællesskab. Traditionerne giver os en følelse af at høre sammen og at vi sammen er noget særligt. Det er med til at definere os.

KOMMUNIKATION OG SPROG

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Det er afgørende for børnenes sproglige udvikling, at sproget har en opmærksomhed hos pædagogerne i alle aktiviteter, der er gennem en dag. Vi arbejder med sprog hele tiden i al kontakt, vi har med børnene. Sprogstimulering i Børnehuset Skovshoved kommer til udtryk i mange forskellige former. Vi arbejder målrettet med kommunikation og sprog gennem flere aktiviteter. Herunder ligger blandt andet fællessamling hvor vi snakker med børnene om udvalgte emner, og giver beskeder. Vi arbejder med dialogisk læsning, og har et etableret sprogværksted hvor de børn der har brug for ekstra støtte omkring sprog, hvad enten det er manglende sprog eller selvtillid til at indgå sprogligt i relationer og aktiviteter kan deltage. De ældste børn arbejder med bogstaver og tal som en del af forberedelsen til skolestart.

Eks: Der synges hver dag med børnene til samlingen, der foregår om formiddagen. Der synges med både børnehavebørn og vuggestuebørn. Ligeledes arbejdes der med rim og remser.

Refleksion: Sang og rim og remser hjælper børnene til sprogopmærksomhed og danner samtidig rammen om et fællesskab, der bærer præg af samhørighed og glæde.

Eks: Der læses for børnene dagligt og der er bøger tilgængeligt for alle børn i alle aldre. Der veksles mellem dialogisk læsning og højtlesning, der tager udgangspunkt i børnenes interesser og alder. Fx bliver der læst pegebøger med de mindre børn, billedbøger med det lidt større børn og lidt længere bøger med de store børn.

Refleksion: Læsning i alle former styrker børnenes koncentration og sproglig opmærksomhed. Billedbøger til de helt små er med til at udvide børnenes impressive sprog og ordforråd. Læsning på alle niveauer bidrager til udvikling af omverdensforståelse og forbereder børnene på at lære at læse.

Eks: Der er opmærksomhed fra pædagogerne i forhold til, at alle børn deltager i samtaler med voksne, hvor der er mulighed for flere samtaleskift. Der er opmærksomhed på, at børnene har forskellige reaktionstid, så børn der er sprogdudfordrede også får mulighed for at svare.

Refleksion: Børn med et meget udviklet sprog tager nemt ordet og får derved nemt udviklet deres sprog endnu mere. Mennesker har en tendens til at reagere og respondere, når andre mennesker tager kontakt. For at sikre at alle børn har mulighed for at udvikle et alderssvarende sprog har pædagogerne opmærksom på de børn, der kræver en ekstra opmærksomhed og ekstra tid til at svare.

Eks: Når børnene tager initiativer til sang og bevægelse, bakker pædagogerne dem op ved at deltage og fx tænde for musik.

Refleksion: Sang og musik hjælper til udvikling af sprog og er samtidig en aktivitet, der styrker fællesskabet og bidrager til glæde og sammenhold.

Eks: Vi laver målrettede indsatser for børnene i mindre grupper, når nogle børn har brug for det.

Refleksion: Børnene får mulighed for at deltage i samtaler og der tages hensyn til, at børn har forskellig reaktionstid, så de børn, der skal bruge lidt tid på at vende det, de vil sige i hovedet har mulighed for at udvikle deres sprog på lige vilkår med de børn, der er hurtigere til at svare.

Eks: Vi arbejder med børnene i mindre grupper, hvor børnene har bedre mulighed for at komme til orde og hvor børn, der er tilbageholdne bedre kan komme til orde.

Refleksion: Når børn er samlet i mindre grupper, kan man mere intensivt målrette specielle indsatser til børn, der har brug for det.

Eks: En gruppe holder fællessamling. Her læser pædagogen op fra en bog, og stopper løbende op når børnene stiller spørgsmål til historien. Her snakker pædagogen med børnene og enten selv svarer på spørgsmålet eller lader de andre børn svare. Ligeledes taler de om hvad der er foregået, her bruges ordene "Hvordan", "Hvorfor", m.fl. til at få børnene til at deltage aktivt med deres sprog.

Refleksion: Børnene bliver her inviteret og inspireret til at deltage aktivt med deres sprog, ved at lytte og stille spørgsmål, og deres sprog kan herigennem udvikles.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hos os arbejder vi med emnet gennem planlagte pædagogiske aktiviteter og børnenes selv-etablerede aktiviteter. Vi laver forhindrebaner som udfordrer børnenes sanser og deres grovmotorik. Vi laver aktiviteter såsom perler og fletter for at styrke deres finmotoriske evner. Vi arbejder med at skabe rolige miljøer, hvor børnene kan tilbydes høreværn og rolige fokuserede aktiviteter. Børnene bruger og udfordrer/tester deres kroppe gennem fri leg både indenfor som udenfor. Sanserne er fundament til menneskers opfattelse af verdenen. Vores kropslig kunnen er afgørende for vores deltagelsesmuligheder og vi ser det som en vigtig del af børnenes fællesskaber.

Eks: I Lanternen ligger vuggestuen på 1. sal og det betyder, at børnene hver dag flere gange om dagen skal op og ned ad trappen. Vi hjælper børnene til at komme op og ned ad trappen, så børnene lærer selv at kravle eller gå op og ned ad trappen. Det gør vi ved at fysisk at vise børnene, hvordan man kan flytte ben og arme og ved at vise børnene ved positive tilskyndelser, at de klarer opgaven flot. Børnene er meget stolte af at kunne selv.

Refleksion: Børnene bliver selvstændige og selvhjulpne af selv at kunne gå op og ned ad trapperne og samtidig styrker det børnenes motorik. De øver balance og bruger deres muskler.

Eks: I vuggestuen i Nordlyset er der indrettet et hjørne i vuggestuen, som til dagligt omtales som "Hoppeland". Hoppeland er indrettet med store bløde puder og madrasser, så børnene kan hoppe og tumle

Refleksion: Børnene øver balance og faldreflekser ved at tumle og lege. De lærer at vente på tur og vente på hoppe til de andre er klar, så de ikke slår sig. De lærer at mærke deres egen krop og mærke sig selv i forhold til de andre.

Eks: Vi har et barn som ikke bryder sig om at gynges for højt. Barnet bliver utryk når der gynges for højt, og begrænses derfor i sine sociale relationer, når de andre gerne vil gynges højt og hun derfor ikke kan være med på gyngen.

Refleksion: Derfor støtter vi hende, ved at være til stede ved gyngen og forsøge at give hende mod på at forsøge sig frem.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi bruger i høj grad naturen og udelivet som en aktør i vores pædagogiske praksis. Vi bruger vores nærområde, blandt andet til at gå ud og undersøge hvordan fugle fanger deres mad, vi henter naturmaterialer som vi laver aktiviteter og projekter med. Science er noget vi arbejder med når børnene bliver interesseret i noget som vi opdager eller observerer når vi er ude i naturen.

Eks: Efter en gåtur ude i en kraftig tåge, hvor børnene knapt kunne se deres hånd foran sig, går personalet hjem og laver et forsøg med børnene, der handler om at forsøge at skabe tåge. Her tager den voksne et glas og fylder det med isterninger. Dette overhælder hun så med kogende vand, og der skabes "tåge". Under hele processen snakker hun med børnene, fortæller dem hvad der skal ske, og lytter til deres forslag og spørgsmål.

Refleksion: Den voksne fanger børnenes interesse i hvordan tåge kommer. Hun går videre med deres spørgsmål, og laver et forsøg som fanger deres interesse.

Eks: Vi er med i projekt "Minihaverne", der ligger lige ved siden af Nordlyset. Her er høns og vi kan gennem sommeren så og plante forskelligt grønt sammen med børnene. Der er plantekasser og små vandkander til børnene og børnene har mulighed for at opleve processen fra frø til mad på bordet. Her kommer vi gennem hele året. Vi går ofte over og ser, om hønsene har lagt nogle æg og hvis de har, så tager vi dem med hjem og spiser dem. En dag tabte vi ægget, så det gik i stykker og så kom hønsene og spiste af ægget.

Refleksion: Børnene får en oplevelse, hvordan høns lever og derved en kontakt med naturen. De ser, hvor æg kommer fra.

Eks.: En anden dag var børnene optagede af at putte blade og barkflis ned i en vandbalje. De prøvede at mase det ned i bunden, men både blade og barkflis flød over på. Et barn foreslog, at de skulle prøve med en sten, og den faldt til bunds.

Refleksion: Børnene fik en konkret læring om ting der flyde og ting der synker, som de senere vil lære at omsætte til generaliseret viden om fysiske sammenhænge.

ØVRIGE ELEMENTER

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Begrebet børnemiljø er et samlende begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, hvor det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal forstås bredt.

Børnemiljøet i dagtilbuddet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed. Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres.

Det fysiske børnemiljø kan eksempelvis omhandle støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stuerne indretning og størrelse mv.

Læringsmiljøet hos os er præget af forskellige indretninger og rum som tilgodeser forskellige typer af aktiviteter. Vi ser indretning og pædagogiske læringsmiljøer som en «ekstra pædagog», dette kommer indretningsmæssigt til udtryk med de små «hjørner» til forskellige aktiviteter. Børnene er i årgangsopdelte grupper, og læringsmiljøerne er differentierede ved at rummene er indrettet efter børnenes forskellige udviklingsmæssige behov og interesser.

Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene, mv.

Vi har to dejlige huse, og et personale der arbejder engageret og skaber god stemning. Det har stor betydning for børnenes udvikling og lyst til at deltage, lære og bidrage, at de voksne skaber tryghed og glæde i hverdagen.

Det æstetiske børnemiljø kan fx omhandle, hvorvidt stuerne indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, samt hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege mv.

Børnene opfordres til at undre sig og skabe egne hypoteser, som de må afprøve og efterfølgende bearbejde via alsidige udtryksformer fx billedsprog, drama, musik, matematik, talesprog, skriftsprog, gymnastik. Materialerne er tilgængelige for børnene, så de kan eksperimentere, uden at de behøver bede om hjælp eller tilladelse fra voksne. Lys og æstetik er betydningsfulde elementer i både indretning og i læreprocessen.

SAMSPIL OG RELATIONER

I dagtilbud indgår barnet i et fællesskab med andre børn og voksne, som er fælles om at skabe det sociale rum, som de enkelte børn lærer og udvikler sig igennem. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Børnene vokser af medbestemmelse og selvstændighed, og vores pædagogiske praksis understøtter børnenes nysgerrighed, lyst og mod til at ville prøve kræfter med nye og til tider ukendte oplevelser. Vi vil gerne ruste børnene til livet og fremtiden, og vi tror på, at det gør vi bedst ved at møde dem som nærværende voksne, der også tør stille krav til børnene. Vi skal understøtte børnenes bidrag fra de er helt små, og give dem oplevelsen af at de har betydning og medansvar. Vores krav til børnene og deres medansvar skal naturligvis forstås i en alderssvarende ramme, og det kan altid bero på en individuel differentiering. Men grundlæggende tror vi på, at børn udfolder deres naturlige appetit på livet bedst, når de også får en oplevelse af at mestre det.

EVALUERING

Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov.

INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE

Arbejdet i forældrebestyrelsen skal tilrettelægges lokalt og på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelsen og det pædagogiske personale. Som led i dette arbejde vil forældrebestyrelsen skulle inddrages i, hvordan ressourcer i lokalsamfundet vil kunne bringes i spil med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagtilbud.

